

dr hab. Tomasz Man

Wrocław 31.10.2023

Akademia Sztuk Teatralnych
w Krakowie, filia we Wrocławiu
Wydział Lalkarski

RECENZJA PRZEWODY HABILITACYJNEGO DR ANNY SROKI - HRYŃ

Anna Sroka - Hryń to niezwykła, niepowtarzalna i kreatywna osobowość artystyczna. Jest aktorką dramatyczną, aktorką musicalową, aktorką dubbingową, wokalistką, reżyserem i pedagogiem.

Refleksja artystyczna zapisana w Autoreferacie jest szczególnym przykładem aktorki, która w sposób trafny, świadomy i przejrzysty potrafi sformułować swoją grę sceniczną. Rola w „Cafe Luna” z Teatru Polonia w Warszawie w reżyserii Anny Wieczór - Bluszcz ma wyjątkowy charakter. Wszystko rozgrywa się w czymś co można nazwać nocnego życia w lokalu „Cafe Luna”. Na scenie poznajemy Manuelę, którą gra właśnie Anna Sroka-Hryń. Tę postać odnajdujemy w oscarowym filmie Pedra Almodovara "Wszystko o mojej matce" z 1999 roku. Aktorka gra transwestytę. Jest ubrana w kolorowe futro. Ma okazałą blond perukę. Na twarzy wielobarwny makijaż. Jest to swoisty monodram, w którym „wplecione” są

piosenki. W Autoreferacie możemy przeczytać, że niemalże od początku aktorka była „obsadzana” w rolach męskich, w szkole podstawowej w szkolnych „Jasełkach”, w dyplomie aktorskim „Dwóch Panach z Werony” w reżyserii Piotra Cieplaka, w spektaklu „Taksówka” w reżyserii Igora Gorzkowskiego. Na rolę w „Cafe Luna” aktorka patrzy z wielu perspektyw jako niezwykle ciekawy materiał badawczy. Przytacza definicję i porusza zagadnienie *crossdressingu* kontekście ról męskich granych przez aktorki („Hamlet” w wykonaniu Teresy Budzisz- Krzyżanowskiej w reżyserii Andrzeja Wajdy czy Konrad w „Dziadach” grany przez Dominikę Bednarczyk w reżyserii Mai Kleczewskiej). Następnie czytamy o spektaklu Cafe Luna jako szczególnym gatunku teatru, w którym łączy się *performers*, *stan up* czy *recital*. Kolejnym interpretacyjnym „kluczem” okazuje się termin „kicz” w kontekście filmów Pedro Almodovara. Czytamy bardzo ciekawy ustęp dotyczący genezy, powstania i swoistego rozumienia „kiczu” na przestrzeni lat. W kolejnym fragmencie Autoreferatu autorka stara się przybliżyć nam jak duże wyzwanie aktorskie jakie stanęło przed artystką. Ale, jak możemy dowiedzieć się, było to „przejście” mentalne. Zrozumieniu psychiki osoby transpłciowej. „Wejście” nijako pod jej skórę. Jak pisze w bardzo osobistym tonie: *Aby przejść proces transformacji na potrzeby kreowania Agrado, musiałam nie tylko nauczyć się tekstu, technicznie poruszać się, gestykulować czy emisji głosu, ale przede wszystkim przejść transformację mentalną i przełamać w sobie wiele kulturowych barier, nierzadko zaakceptować te elementy swojej tożsamości, z której sobie niezdawanam sprawę będąc wychowywaną w świecie,*

pod tym względem, czarno - białym. Możemy następnie zapoznać się z teoriami o tożsamości seksualnej Natali Wlizło czy Alfreda Kinsey. Anna Sroka przytacza cytaty ze swojej roli na poparcie teorii: *Transwestycyzm to nie cyrk! To nie pomysł na życie, to natura!* Kolejną część analizy roli dotyczy pewnych podobieństw życiowych z Agrado, który też, tak jak aktorka, miał(a) syna. Ten „zbitok emocjonalnych powiązań” służył aktorce właśnie w znalezieniu zrozumienia postaci Agrado, znalezienia „prawdy” i tożsamości. Ciekawe jest fragment dotyczący archetypu Wielkiej Matki, którą upatruje artystka w postaci Agrado. Przytoczona jest w tym momencie teoria Ericha Neumanna, ucznia Carla Gustava Junga. „Wgryzanie” się w rolę Anna Sroka - Hryń opisuje trzema etapami procesu:

1. kobieta- aktorka
2. mężczyzna - postać
3. kobieta- po częściowej transformacji

W konkluzji dowiadujemy się, że postać Agrado była dla aktorki dużą nauką o człowieku i cytuje na koniec słowa Maksima Gorkiego: „człowiek to (*wciąż!*) brzmi dumnie.”

Anna Sroka - Hryń jest uczennicą wspaniałych pedagogów m.in. Zofii Kucówny i Zbigniewa Zapasiewicza. Ma bardzo duże doświadczenie sceniczne. Zagrała wiele znakomitych ról w wielu teatrach polskich: Teatr Polonia w Warszawie, Teatr Roma w Warszawie, Teatr Rozrywki w Chorzowie, Teatr im. Wandy Siemaszkowej w Rzeszowie czy Teatrze Ochoty. Występowała pod kierunkiem uznanych reżyserów takich jak Anna Wiczór - Bluszcz,

Igor Gorzkowski, Agnieszka Glińska, Jan Szurmiej, Laco Adamik, Ingmar Villqist, Łukasz Czuj czy Wojciech Kępczyński.

Jako pedagog ukończyła w 2005 roku kurs pedagogiczny. Prowadziła zajęcia z interpretacji piosenki na Wydziale Wokalnym w Akademii Muzycznej im. Fryderyka Chopina oraz w Mazowieckim Centrum Kultury. W Akademii Teatralnej w Warszawie pełniła rolę adiunkta profesora Włodzimierza Peryta w ramach zajęć z interpretacji piosenki.

Z sukcesem przygotowała dyplomy aktorskie *Lunapark* (na podstawie piosenek Grzegorza Ciechowskiego), *Planety szaleją* (na podstawie piosenek zespołu Maanam) - spektakl został zrealizowany w Teatrze Telewizji, *Sprzedawcy marzeń i Prawiek inne czasy* - na podstawie książki Olgi Tokarczuk.

Przytoczona anegdota z przygotowania zastępstwa w „Amadeuszu” Petera Shaffera w ciągu doby, świadczy o przykładowej rzetelności i pracowitości artystki. Warto też podkreślić, że Anna Sroka - Hryń wydała swój solowy album *Najpiękniejsza* z piosenkami Agnieszki Osieckiej.

Aktorę, Anię Srokę, poznałem już na studiach na Reżyserii Dramatu w Akademii Teatralnej w Warszawie. Kiedy pierwszy raz usłyszałem, jak śpiewa, zaproponowałem jej rolę w moim egzaminie reżyserskim na podstawie ludowych wierszy z „Misterium”, którą przygotowałem pod kierunkiem profesora Wojciecha Siemiona. Spektakl został zaproszony na Festiwal „Klasyka Polska” do Opola w 2000 roku. Później pracowaliśmy w Teatrze im. Wandy

Siemaszkowej w Rzeszowie i w Teatrze pod Gryfami we Wrocławiu oraz zagrała w moim słuchowisku w Teatrze Polskiego Radia.

Anna Sroka - Hryń to niezwykła artystka, obdarzona niezwykłym talentem aktorskim. Jest znakomitą wokalistką o pełnym mocy i uczucia głosie. W pracy scenicznej jest niezwykle zaangażowana i twórcza. Jej wyjście na scenie zawsze wnosi energię i dynamikę. Jest też znakomitym pedagogiem, od której studenci mogą nauczyć się bardzo dużo. O sile jej pracy pedagogicznej świadczą niezwykle spektakle, które zdobyły uznanie poza murami szkoły i stały się gwarancją najwyższej jakości artystycznej.

Anna Sroka - Hryń w pełni spełnia wymagania określone art. 219 ust. 1 pkt. 2 i 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2022 r. poz. 574 z późn. zm.) do nadania stopnia doktora habilitowanego sztuki.”

Tomasz Man